

Styděla jsem se za to, jak to tu dříve vypadalo, říká kastelánka zámku Lednice

IDnes: Rozhovor s kastelánkou lednického zámku Ivanou Holáskovou i o tom, proč se styděla za stav zámku před rokem 1996

4. ledna 2020

Lednická kastelánka Ivana Holásková je zasloužilou zámeckou paní. V bývalém paláci Lichtenštejnů žije a pracuje více než 40 let, z toho 27 let od úmrtí manžela, kastelána zámku šéfuje. Vychovala tam dvě děti, přivedla Lednici na seznam UNESCO a stále je i průvodkyní.

Proč bych měl v zimě vyrazit do Lednice?

Třeba proto, že máme – s výjimkou ledna – otevřeno o víkendech po celý rok. Nedostanete se sice na všechny okruhy, ale kromě vybraných prohlídkových tras jsou ohromně oblíbené návštěvy našeho skleníku z poloviny 19. století, v zimě je uvnitř opravdu příjemné klima. A pokud nezamrzne Dyje, konají se v zámeckém parku víkendové plavby se svařeným vínem.

A když zamrzne?

I procházka zimním parkem má své kouzlo, zvláště pokud je aspoň trochu sněhu. Stromy bez listů nabízejí zase zcela jiné pohledy.

Název Lednice nějak souvisí s ledem?

Určitě. Býval to tady vyhlášený ledařský kraj. Vždy koncem zimy, když tály ledy a přirozeně se lámaly v meandrech řeky Dyje, měli zdejší lidé snadný přístup k ledu, který si vozili domů do sklepů ke chlazení. Proti pražským ledařům nemuseli led z řeky nikterak náročně dobývat.

V čem je zámecká zima zapeklitá?

Možná vás to překvapí, ale nynější zámecká zima je pro památku daleko náročnější než třeba v 19. století. Šlechta tu mívala zavedené temperování komnat, dnes nemáme šanci v té obrovské budově topit. A velké změny teplot nejsou pro interiéry ideální.

Jak tu zimy přežívala šlechta?

Oni tu přes zimu bývali jen výjimečně, občas přijeli na Vánoce, a to pak sezvali všechny děti z okolí, aby je podarovali sladkostmi a praktickými dárky – učebnicemi nebo oblečením. Zámek byl koncipovaný jako reprezentační letní sídlo, největší provoz tady byl v létě a na podzim, kdy tu pořádali hony.

Lichtenštejnové tu vládli téměř 700 let. Jste s nimi dnes v kontaktu?

Ano, velmi úzce. Kníže i členové rodiny se tu zastaví, kdykoli mají příležitost. S jejich vídeňskou velvyslankyní, princeznou Marií Piou, se pravidelně setkáváme. Navíc mají ve Vídni dva paláce a jsou velmi nápomocni, kdykoli potřebujeme něco najít v rodinných archivech. Poskytli nám i kopie rodinných obrazů, když jsme zařizovali knižecí pokoje v prvním patře v prostorách někdejšího zemědělského muzea, kde zbyly jen prázdné rámy.

Jak se odrážejí na vašich vztazích jejich majetkové nároky vůči Česku?

Nás se to nedotýká. Jejich návštěvy u nás jsou vyloženě zdvořilostní, do ničeho naprosto nezasahují. Oni vidí a oceňují, jak jsme za posledních třicet let dali zámek do pořádku. V roce 1978, kdy jsme tu s manželem nastoupili, byl areál v žalostném stavu. Když se začalo uvažovat o zápisu na seznam UNESCO a jezdili sem komisaři, styděla jsem se za to, jak to tu vypadá. Od té doby tu byly provedeny opravy za stovky milionů korun.

Vydělá si na ně Lednice coby jedna z nejnavštěvovanějších památek Česka ze vstupného?

Vstupné zaplatí běžný provoz a opravy, na velké investice výrazně přispívá ministerstvo kultury, to bychom ze vstupného neutáhli.

Kastelánka lednického zámku Ivana Holásková

Do Lednice přišla s manželem v roce 1978, předtím byla personalistkou v Brně. „*Rozhodli jsme se za půlminuty.*“ Zámku zprvu šéfoval muž, po jeho smrti je od roku 1993 kastelánkou.

Na seznam UNESCO přivedla Lednici v roce 1996, brzy se chystá do důchodu. „Přemýšlím o tom denně a pořád si to nedokážu představit.“

Matka dvou dětí, dvojnásobná babička.

Jak tady, v bažinatém kraji, dokázali Lichtenštejnové nashromáždit takové bohatství?

Kraj není jen bažinatý, ale díky vodě a slunci velice úrodný. Lichtenštejnové byli odjakživa skvělí ekonomové, jejich majetky vznikaly po staletí nejen vynikajícím hospodařením, ale taky výhodnými sňatky. Navíc nedělili majetek. Vždycky tu byl majorátní kníže, který rozhodoval o všem, ostatní členové rodiny poslouchali. Zachytili také nástup průmyslové revoluce a vybudovali tady v kraji spoustu fabrik.

Kolik personálu tu měla šlechta a kolik lidí se o Lednici stará dnes?

Známe konkrétní čísla pouze u zahradníků: v parku bývalo za Lichtenštejnů šedesát stálých zaměstnanců, dnes máme dvacet zahradníků. Celkem se nyní o zámek stará pětadvacet lidí, na sezonu navíc najímáme dvacet průvodců.

Zámek Lednice je součástí Lednicko-valtického areálu, památky UNESCO. Jeho současnou podobu mu dal výstavbou v letech 1846–1858 šlechtický rod Lichtenštejnů.

Jak sháníte lidi, když dnes skoro nikde nejsou?

Je těžké sehnat řemeslníky, potřebujeme všemohly, naštěstí teď máme omlazený tým šikovných lidí. Nejsložitější je to se zahradníky, těch je velmi málo. S průvodci problém není, studenti o tu práci mají velký zájem a můžeme si vybírat.

Jak často se vy osobně dostanete do komnat?

Denně. Bydlím přímo na zámku, takže ho pravidelně procházím. Dodnes dělám občas průvodce, když je potřeba. Ale musím se orientovat ve všem, třeba i ve stavebnictví. Mám tady dokonce svůj „patent“: vymyslela jsem si ve skleníku letní žaluzie proti přehřívání na horolezeckém popruhu, je to úžasně trvanlivé, doporučuji!

Sednete si taky někdy „za odměnu“ sama v zámku s pěknou knihou nebo se sklenkou vína?

Jéééé, to by bylo krásné! Tak jsem si to představovala v mládí. Nějak jsem se k tomu dodnes nedostala. V letní sezoně je člověk rád, když večer zavře, v zimě je v zámku zima. Ale velmi příjemný je zámecký skleník, tam si ráda v zimě aspoň na pár minut pod palmou sednu, než vnuček nakrmí rybičky.

To musí být krásné dětství, s babičkou na zámku.

Mám dvě vnoučata, tříletý kluk zatím jen krmí rybičky, patnáctiletá vnučka mě mile překvapila: obávala jsem se puberty, ale ona si vzala náš průvodcovský text a chystá se tady na práci, ačkoli bydlí v Plzni. Ale nejde jen o vnoučata, vychovala jsem na zámku dvě děti. Zaměstnanci asi nebyli úplně šťastní, když jsem tady jezdila s kočárkem, protože jsem byla neustále v terénu. Na dětech to zámecké dětství zanechalo zřetelné stopy: syn je dnes restaurátor technických památek, pomáhal třeba s opravami lednického skleníku, vysadil tu i ryby, dcera má kavárnu.

Jak si užít Lednicko-valtický areál na kole. Tři tipy na parádní výlety

Lednice patří díky zápisu na seznam UNESCO k oficiálním divům světa. Pomáhá vám to jako kastelánce, nebo tím nějak trpíte?

Rozhodně tím dnes nijak netrpím, přineslo to potřebné investice a zvýšilo návštěvnost, jsme na ideální trase Praha – Vídeň. Ale musím říct, že před lety jsem byla zděšená z nápadu kandidovat do UNESCO, protože to tady bylo skutečně vybydlené a neměli jsme peníze na opravy. Já jsem si tenkrát neuměla představit, že něco v tak strašném stavu by se na seznam mohlo vůbec dostat.

Jak se to tedy podařilo?

Ono nešlo primárně o náš zámek, ale o celý Lednicko-valtický areál, což je na ploše 200 km² největší člověkem upravovaná krajina v Evropě. Mimořádný význam spočívá v tom, jak jsou zámky Lednice i Valtice krajinářsky propojené.

Existuje něco jako typický návštěvník Lednice?

Cyklista a milovník vína. Přijíždí v září a užívá si dary zdejší krajiny: vedle památek hlavně mladé víno a rovinaté cyklostezky.

Kdybych si chtěl zámek pronajmout soukromě, jde to?

Určitě. Je to prosté: pokud se má zámek uzavřít jen pro vás, zaplatíte dvě stě tisíc korun za den a můžete tu mít klidně soukromou svatbu.

Většina památek má svého ducha, skřítku či strašidlo. Kdo je to v Lednici?

Údajně se tady objevuje postava muže v černém plášti a černém klobouku. Já ho nikdy neviděla, ale slyšela jsem o něm od zaměstnanců i od vnímavějších návštěvníků. Vždy jsem nad tím mávala rukou, než se mi dostal do ruky časopis zdejšího německého spolku z roku 1930, kde se o té bytosti psalo už tehdy. Jezdec neškodí, jen se čas od času objeví.

Tušíte proč?

Naznačila nám to jednou jistá senzibilka. Měla tady vidění: park jí zmizel před očima a spatřila bažinu, v níž se utopil černý jezdec na koni. Ale mohlo to být jakkoli, za ta dlouhá staletí tu jistě budou nashromážděné energie a citlivější lidé je mohou vnímat různě.

Zdroj: www.idnes.cz

https://www.idnes.cz/cestovani/po-cesku/lednice-kastelanka-lednicko-valticky-areal-unesco.A200102_160333_po-cesku_hig&h=257B046E156F6CF2B3901F6D6D52674A